

Velitis, nolitis, « Per unum hominem peccatum intravit » in mundum. et per peccatum mors, et ita in omnes homines pertransiit¹. » Quid est ita, nisi per peccatum, non sine peccato? Neque enim pertransiret mors, nisi ducente peccato: mors enim peccatum sequitur, non præcedit. Hinc sunt omnes miseriæ mortalium a die exitus de ventre matris eorum, sicut scriptum est. Quas miseriæ vos cum sine ullo peccato accidere dicitis parvulis, injustum Deum vere vos facitis; Manichæos autem horribiliter adjuvatis: illi enim, ne faciant injustum Deum, istas miseriæ a nativitate mortalium immutabili naturæ mali et ab alio principio venienti substantiæ tribuunt tenebrarum²: quos impios simul et vos ipsos vincit catholica fides, quæ ista omnia peccato illi tribuit, quod ex primi hominis voluntate intravit in mundum: quod secuta est mors etiam ista, quæ fugans animam, corpus interimit; quam vos homini etiamsi non peccasset, dicitis naturaliter fuisse venturam. Unde sequitur, ut, non solum illam imperiosam libidinem, qua nimium delectamini; verum etiam molestissimam febrem, cæterosque innumerabiles morbos, quibus videmus afflictos parvulos emori, in paradiso futuros fuisse dicatis, etiamsi nemo peccasset; quia sine ullius peccati merito hæc perpeti parvulos dicitis. Cohibete vos, quæso, cum falsis et noxiis laudibus vestris; cohibete vos ab infantibus et lactentibus, quos tanquam nihil mali habentes, crudeli errore laudatis: ad Christum liberatorem venire liberandos parvulos sinite³; miseram naturam, quam vitiavit homo primus, ut sanet homo secundus, victi correctique permittite.

¹ Rom. v, 12. — ² Eccli. xl, 1. — ³ Matth. xix, 14.

ANNOTATIONES.

ANNOTATIO (1) pag. 64.

Revelatum id sibi a Deo dicit; quia non ingenio et sagacitati suæ, sed divinæ gratiæ adjutorio tribuendum sentit, quod hoc ipsum de quo aliter sapiebat, considerato attentius Apostoli testimonio tandem intellexerit.

ANNOTATIO (2) pag. 171.

Hocce fuit ultimum Augustini opus, in quo beatus gratiæ Christi vindex, dum hæretici Juliani eum denuo agredientis impetum comprimit, nondum absoluto eodem opere, morte occupatur, et e medio certamine ad percipiendam coronam vocatur in cælum.

Julianus Memore ac Juliana, utroque parente ab opinione pietatis claro, prognatus est. Memorem certe Marius Mercator in commonitorio subnotationum in scripta Juliani, *sanctæ ac beatæ recordationis episcopum*, Julianam autem Memoris conjugem, *primariam sceminam* vocat, *qua nihil*, ait, *honestius inter reverantissimas matronas invenias*: atque mox de Memore simul ac Juliana loquens, *qui sanctos*, inquit, *illorum hominum*

mores, sanctam vitam, institutumque noverint. Illum ipsum Juliani patrem etiam nobilitate generis conspicuum fuisse, Hieronymus Vignerius in præfatione ad imperfectum opus Augustini ex inedita quadam Fulgentii scriptione prodit. Inde vero non minus commendandus idem Memor, quod Augustino amicitia et litterarum officio conjunctus fuerit: de quo sanctus Doctor in libro contra Julianum primo, cap. 4. *Ego certe beatæ memoriæ Memoris patris tui non immemor, qui mecum non parvam inierat amicitiam colloquio litterarum, teque ipsum mihi charissimum fecerat.* Extat etiam nunc scripta Memori epistola inter August. Memorem Ughellu Capuanis episcopis (haud quaquam tamen ulla idonea auctoritate fretus) adjungit, proximo post Vincentium loco, qui Vincentius ex Athanasii historia percelebris est, eum recensens.

Natus est Julianus in Apulia, teste Augustino, forsitan Eculani, seu Eclani: si tamen urbs illa, jam inde a trecentis annis Campaniæ inclusa finibus, hoc nomine locabatur adhuc in Apulia, quod olim inter Apuliæ urbes numerata fuisset. Memor ejus pater, qua erat pietate, filium ad ecclesiam quam primum tulit, eique adhuc infanti baptismi gratiam dari voluit, *nesciens eidem gratiæ quam esset futurus ingratus.* Huic attribuit Gennadius ingenium acre, magnam sacrarum Scripturarum cognitionem, tamque multiplicem eruditionem litterarum græcarum et latinarum, ut Julianus, prius quam Pelagianæ hæresis in eo deprehenderetur impietas, celebre sibi nomen inter Ecclesiæ doctores compararit. Mercatori tamen haud injuria dicitur, *horrida loquacitate*, cum adversus Augustinum dissereret, *evagatus disertum se magis ostentare et sciolum volens.* Ipsum etiam a Prospero putant designatum fuisse hoc versiculo, qui simul et ejus

episcopatus locum, et scribendi characterem ac ingenium referre atque innuere videtur: *Aut huic Campano gramine corda tument.* Quem rursus Prosper in Chronico *jaçantissimum Pelagiani erroris assertorem* appellat. Sanctus quoque Augustinus ipsum merito jure nominat *juvenem confidentissimum*; atque eum lingua, quam mentem magis valuisse asserit: a quo et dicitur, *in disputatione loquacissimus, in contentione calumniosissimus, in professione fallacissimus.*

Cum ætate jam adulta esset, ei pater uxorem dedit: testaturque pluribus locis Augustinus illum conjugali vinculo fuisse astrictum. Fatendum est certe, cum ejus familia necessitudinem Paulino episcopo Nolensi intercessisse longe arctissimam: quandoquidem hic se indignum minime putavit, nuptias illius pro epithalamio, quod inter ipsius opera hodieque legitur, celebrare. In hoc ille tum Julianum, quem puerum adhuc vocat, tum Jam uxorem ejus hortatur, dignam episcopali domo modestiam et in nuptiarum solemnitate, et in toto vitæ curriculo conservent: quin etiam illis, uti virginitatem colant perpetuam, precatur. Poëmatis in libris quibusdam editis titulus est: *Epithalamium in Julianum episcopi Memoris filium, et Jam clarissimam scæminam uxorem ejus.* Hinc Vignerius Juliani uxorem antiqua et consulari nobilitate splendidam fuisse contendit; atque ad eandem Jam refert illud ex inedito quodam Fulgentii opere testimonium: *Nec illi sufficiebat paternæ nobilitati, Æmiliorum fasces admovisse, quos hæresi degenerare turpiter maculavit.* Interfuit reapse nuptiis episcopus quidam nomine Æmilius: at eum Jæ patrem, quod Vignerius primus asseruit, Paulinus non dicit extitisse; atque hoc ipso quod non dicit, argumentum in contrariam partem supeditat. Quin et sæpius Julianum ejusque conjugem ap-

pellat *Memoris natos*, aut *Memoris domum*: unde haud inepte colligas, *Æmilium*, si quidem alterutrum cognatione attigerit, non nisi in remoto gradu attigisse. Observat Paulinus, Memorem functum esse officio suo erga *Æmilium*, dum illos eidem in manus tradidit, qui jugans capita amborum sub pace jugali manu sua obnupsit et oratione consecravit. Nos quidem fugit, idcirco-ne hoc obsequium velit a Memore deferri oportuisse *Æmilio*, quod apud hunc nuptiæ celebrarentur, an vero propter viri summam venerationem. Hunc enim *Æmilium* depingit tanquam Juliani et Jæ atque ipsius *Memoris* patrem, ac virum cui propria virtus eximium cultum observantiamque pepererat. Inde est, quod eundem illum *Æmilium* esse autument, qui cum aliis duobus ab Honorio et Occidentis episcopis ad Arcadium in Joannis Chrysostomi causa destinatus, confessoris titulum anno 406. promeruit; qui et a Metaphraste dicitur Beneventanus episcopus. Cur autem Paulinus in epithalamio ita cecinerit:

Surge, Memor, venerare patrem, complectere fratrem:

Uno utrumque tibi nomen in *Æmilio* est.

Junior et senior Memor est; etc.

Filius est, fraterque Memor: lætatur adesse

Communem sibimet pignoribusque patrem:

Haud satis assequimur; nisi forte credendus sit Memor dignitate quidem senior et frater, quia episcopus; genere autem aut ætate filius ac junior, quia ab *Æmilio* genitus, vel eo saltem posterius natus. Nam quod scribit Joannes Garnerius, *Æmilium* tanquam Beneventanum antistitem *Memoris* fuisse Metropolitanum; contra Ughelli et Geographiæ sacræ testimonio constat, metropoleos dignitatem tunc temporis penes Beneventum non fuisse. Nec etiam

arbitramur defendi posse id quod idem, *Æmilium* jam vita functum poëtica fictione, quæ illi videtur admodum ingeniosa, induci asseverat.

Jam vero cooptatum inter clericos Julianum, et ad Lectoris munus, prius quam conjugium iniret, adscitum esse, docet Paulinus istis in epithalamio versibus:

Clericus uxorem Christo comente decoram

Diligat, et pulchram lumine cordis amet:

Auxilioque viri divino munere factam

Lector cœlesti discat ab historia.

Ab hoc Lectoris gradu ad altiorem promotus fuit, ac sive uxor naturæ jam concessisset, sive uterque continentiam servarent, illum certum est officio diaconatus anno supra quadragesimum octavo vel nono, quo patri ejus Augustinus scripsit, *adolescens* adhuc functum fuisse. In illa 101. epistola sanctus præsul singularem præbet sui in Julianum studii significationem; ejusque patrem rogat, ad se illum in aliquod tempus venire jubeat.

Denique idem Julianus in episcopalem ordinem evector fuit. Nam licet Augustinus eum sæpe sæpius filium vocet, in eo tamen honorem agnoscit episcopatus, cum erumpit in illam exclamationem: *O frontem qualiumcumque episcoporum!* Ac præterea epistolam ad Thessalonicensem antistitem Juliani solius non esse, sed ipsi cum plurimis Pelagianis episcopis communem dicit. Quin etiam ipse Julianus Turbantium episcopum, cui primum suum opus in Augustinum nuncupavit, fratrem nominat. Prosper in Chronico ad annum 439. meminit episcopatus eidem Juliano, nec dubium quin propter hæresim, dudum erepti.

Ordinaverat eum Innocentius primus, uti Mercator in commonitorio contra Pelagianos scribit. Cui vero Eccle-

siaë præfectus fuerit, dissensio erat aliquando inter eruditos, cum in Gennadii libro de scriptoribus ecclesiasticis *episcopus* diceretur *Capuanus*: in Prosperi autem Chronico, *Julianus Atellanensis*; in epistola Petri diaconi ad Africanos episcopos in Sardinia exules, *Julianus Edanensis*; in Gelasii papæ decreto de scripturis apocryphis, *Celanensis* legeretur: quo etiam posteriore titulo a Beda præfatione lib. 1. in Cantica canticorum donatur. Tametsi voces illæ, *Juliani Celanensis episcopi a Campania*, quibus Beda utitur, absolute possint ita exponi, ut Julianum ortu quidem Celanensem, episcopali autem sede Campanum fuisse significant: quemadmodum cum eum Prosper Atellanensem, Petrus diaconus Edanensem, Gelasius Celanensem nominat, appellationes istas de natali ejus loco, perinde atque de episcopali, liceret interpretari: atque ita quo minus sedisse eum Capuæ crederemus, nihil vetaret; nisi observatum esset apud Gennadium in probatoribus manuscriptis, velut in eo quem in appendice sequimur, antiquissimo exemplari Corbeiensi, nullum de Juliani episcopatu verbum reperiri. Sic porro etiam Prosper editiones recentiores, pro Atellanensi, Eclanensem ex melioris notæ mss. substituunt. Quam quidem correctionem nihil moratus Petrus Franc. Chiffletius, primam Prosperi lectionem alia potiore esse, ac vere Julianum Atellæ, quæ in urbibus Campaniæ olim celebrabatur, et e cujus ruinis Aversa postmodum inter Neapolim Capuamque excitata est, sedem tenuisse voluit. At controversiam decidit Marius Mercator Juliani æqualis et æmulus, ejusque gentilis, dum verbis conceptis ipsum alias *Episcopum Eclanensem*, alias *exepiscopum oppidi Eclanensis* vocat: quo cum Mercatore Petrum diaconum, Gelasium, ac Bedam, una mutata vel transposita littera conciliare, non ita magni negotii fuerit.

Isthæc autem civitas quondam clara, nunc ruinis suis sepulta, antiquis Eculanum sive Eclanum dicta est. Posita erat in Hirpinis in ulteriori principatu, a Benevento quindecim millibus distans, versus Euro-notum. Sunt qui putent eandem postea Quintodecimum appellatam, nec non nostra hac memoria ejus rudæra quædam ac parietinas prope Mirabellam conspici. Episcopalis sedes Eclano Frequentum, Italice Frigento seu Fricento, translata fuit. Frequentum vero Nonis Maiis anni supra millesimum quadragentesimi sexagesimi quinti aut sexti Abellanensi episcopatu conjunctum est. Regionem hanc tradunt quondam Apuliæ limitibus comprehensam fuisse, at vero Campaniæ accessisse jam inde ab Adriani temporibus.

Parentibus demortuis, (quod quonam anno contigerit, invenire nuspam fuit,) Julianus duarum sororum curam cum suscepisset, eo munere nec sibi nec illis honorifice perfunctus est. *Novimus, novimus*, ait Mercator, *quid tibi una earum, cum tu nimis severus in ejus ruinam pudoris insurgeres, objecerit, vel exprobraverit; atque tu mutus illico non ausus es ulterius censuræ tuæ ullas dolori ejus inferre molestias.* Nempe fidei corruptionem continuo morum, ut solet, in Juliano secuta corruptio est.

Quo ille tempore virus Pelagianæ hæreseos surgere cœperit, minime compertum. Beda doctum eum a Pelagio puerulum adhuc, et ab ipso *quasi in caverna colubri regulum*, cum anno Christi 415. dialogos suos adversus Pelagianos Hieronymus edebat, nutritum esse scribit. Sed hæc Bedæ verba si presse atque ad apices exposueris, plane falsa reperies: siquidem multo ante annum Christi 415. Julianus pueritiæ annos excesserat; neque veri simile est eum, nisi forte idem ipse sit qui Anianus pseudodiaconus Celedensis ab Hieronymo vocatur, tunc temporis in

Palæstina, ubi Pelagius hoc anno degebat, extitisse. At potuit mutua aliqua inter eos cognitio Romæ nasci ante annum 408. aut 410. quo anno exivit ex Urbe Pelagius. Atque idem ipse Julianus forte non immerito censebitur ex illis fuisse, de quibus anno Christi 417. statim ab Innocentii papæ obitu Augustinus ad Paulinum scripsit; quique dicebant citius se defecturos a Pelagio, quam originale peccatum agnituros: quanquam ex civitate Nolensi esse hos Augustino nuntiatum esset. Dicit alio loco sanctus Doctor Julianum, si Romanæ Ecclesiæ præidentem beatum Innocentium audire voluisset, jam tunc periculosam juventutem suam Pelagianis laqueis expediturum fuisse. Eum, quoad memoratus Pontifex vixit, catholicam sententiam retinuisse testatur Mercator: quæ res eo commode potest referri, quod idem auctor eodem loco dicit, Julianum a communione Innocentii, ne damnatis quidem Pelagio et Cœlestio recessisse, sed ipsi eorum *damnatori* usque ad ejus mortem *communicasse*. Sed eum tamen superstite adhuc Innocentio hæresim amplexum esse, liquido declarat Augustinus illis ipsis verbis: *Jam tunc periculosam juventutem tuam Pelagianis laqueis exuisses*. Narrant ipsius quemdam paralogismum, quo Romæ cum præcipuis factionis ducibus agens a rudioribus conabatur extorquere, ut originis culpam merum commentum esse faterentur: quod, Joannis Garnerii judicio, in annum 417. quadrare potest. Si definitiones illas, quas libro de perfectione justitiæ refellit Augustinus, eisdem nos, uti Garnerius censet, tribuere oporteat; dubium non erit, quin jam inde ab anno 415. perfectus fuerit Pelagianus. Illud in confesso est, damnatis a Zosimo papa anno 418. Pelagianis, eundem Julianum subscribere pontificiam sententiam noluisse, atque ob eam rem ab illo dignitate spoliatum fuisse, et ex Italia ejectum. Huic ipsi

Pontifici binas super quæstionibus de gratia epistolas dedisse eum reperimus.

Hieronymus Vignerus primis temporibus hæreseos Juliani assignat id quod habet Gennadius, illum per famem atque egestatem publicam pauperibus dilargitum esse suas facultates, et hacce charitatis specie quam plurimos ad suam hæresim, maxime ex genere eorum qui pietati addictiores videbantur, adjunxisse. Qua de re id nobis unum observare licet, in postremo suo opere affirmare Augustinum, illum a miseris quos deceperat, otiosum ali; nec posse ipsum scribendis ac dictandis libris vacare, si nolint homines ei victum subministrare sumptusque congruentes: quod quidem eum tunc nullo proventu suo vel fructibus vixisse, satis designat; non tamen inde quisquam colligat, Augustino exploratum fuisse, illum impendisse omnia, quo penuriam alienam levaret.

Ann, ut quidem videtur, 419. is una cum aliis ejusdem sectæ episcopis ad Rufum Thessalonicensem antistitem scripsit; nec non Romam ad amicos, ut in errore illos confirmaret, litteras misit: sub quod etiam tempus priorem Augustini librum de Nuptiis et concupiscentia quatuor voluminibus refellere conatus est.

Cum postea solum vertere esset coactus, maria et terras cum erroris sui sociis et collegis peragravit; *Orientem*, id est, Asiam minorem *lustravit*; et tandem in Cilicia apud Theodorum Mopsuestenum quem Pelagianæ hæresis æque parentem ac Nestorianæ faciunt, quiete nonnulla potitus est. Illic alios octo libros in Augustinum condidit. Sed neque dubitaverimus quin ipsi Theodoro, ut adversus originalis peccati assertores quinque suos libros emitteret, si non ante aliquot annos editi erant, auctor fuerit. Verumtamen e Cilicia vix dum excesserat, cum ei Theodorus ille in provinciali synodo anathematis notam inussit. Ita-

liam anno 421. quo Alypius episcopus sex Augustini libros adversus eundem illuc detulit, jam reliquerat : quandoquidem, cum octo suos in sanctum Doctorem edidit, omnia de isthoc illius opere nihil audierat.

Ejus mentionem ex quo migravit e Cilicia in annum usque 428. nusquam reperimus. At ponitur Julianus veluti dux ac primipilus eorum episcoporum, qui ob negatum originale peccatum officio abdicati, Nestorii præsidium circiter ipsum annum 428. implorarunt. Hinc Mercator præfatione ad Nestorii adversus Pelagianam hæresim sermones : *Contra Pelagii, ait, seu Cœlestii pravam et impiam definitionem quamvis recte sentiret et doceret Nestorius ; Julianum tamen ex episcopum Eclanensem cum participibus suis, cujus hæresis signiferum et antesignanum, olim ab apostolica sententia ex auctoritate atque depositum, in amicitiam interim censuit suscipiendum, spem ei absolutionis promittens : ipsum quoque Cœlestium litteris suis, quarum exempla subdidimus, consolatus est. Quod utrum malitia an vecordia fecerit, non facile nosci potest : ut contra quorum distortas sententias, præter propriam impietatem quæ illum ad damnationem usque perduxit, rectissime sentiebat et docebat, eos et amicos haberet, et spe vanæ promissionis fovendos et lactandos putaret, quique cum patrono memorato in Ephesiensi Consilio a ducentis septuaginta et quatuor episcopis iterum iterumque damnati sunt. Cæterum iidem hæretici per Nestorium consequi nequaquam valere, ut ne Constantinopoli præcepto imperatoris Theodosii, unde Julianus etiam prius Cœlestio ejectus est, pellerentur. Idem Julianus non solum in utraque Nestorii ad Cœlestinum epistola Pelagianis aliis episcopis de Occidente ejectis præmittitur, sed similiter post Pela-*

gianum et Cœlestium primus nominatur inter insignes illos Pelagianos, quorum damnatio anno 431. in Ephesina synodo lecta est, et confirmata.

Haud multo post sub pontificatu Sixti III. et anno, si Prosperi Chronico debeatur fides, 439. Ecclesiæ variis artibus imponere, atque in ejus communionem falsa specie emendationis irrepere est molitus, ut episcopalem dignitatem, quam se tandiu exutum dolebat, reciperet. Sed Romanus pontifex, Leonis diaconi (illius haud dubie qui eidem in apostolica sede successit) hortatu roboratus, vigilantia sua istius fraudes retexit, eis fortiter occurrit, nefariis ejus consiliis aditus omnes interclusit, rejectaque *fallaci bestia* universos catholicæ communionis exhilaravit. Affirmat Hieronymus Vignerus, sibi argumenta esse, quibus persuadeatur Julianum ex Italia rursus fugere a Sixto papa coactum, in Lerinensem insulam venisse, ubi cum per aliquot menses moraretur, a Fausto, Regiorum postea episcopo, exceptus eidem hæresis suæ virus propinavit : quod, ait Vignerus, *suo loco dicemus, si Deus vireset annos suffecerit, idque cæteris probationibus tam ex Fulgentio, quam ex aliis, pluraque id generis quæ multos latent, asseremus.* Ad hæc Vignerii verba Joannes Garnerius : *Intelligit autem, inquit, vir eruditus nomine Fulgentii, libros quos sanctus ille episcopus adversus Faustum scripsit, quosque apud se habuit in manuscripto codice idem Vignerus, cum viveret.*

Sixto vita functo illum rediisse in Italiam, unde iterum a Leone papa pulsus fuerit, hinc licet conijcere, quod ejusdem temporis auctor in libro de promissionibus et prædictionibus Dei part. 4. c. 6. *Pelagianos et maxime Julianum* a beato Pontifice *contritos* fuisse prodat. Addit Vignerus hunc ipsum infelicem hæreticum, post longas

hac illac errationes, ob quas *eum Fulgentius*, ut dicit, *alterum Cain, hoc est, profugum et omni loco extorem appellat*, ultimi demum per fugii loco viculum quemdam in Sicilia incoluisse, ubi suæ sectæ homines docebat litteras, factus ex episcopo ludimagister. Hanc illi occupationem, quasi omnium maxime congruentem et ejus in hasce disciplinas studio, et vanæ gloriæ quam ex earum cognitione captabat, ante multos annos destinaverat Augustinus.

Huc adjicit Vignerius, postquam is ibidem vivere desiisset, Pelagianos tumulo ejus hoc elogium scripsisse: *Hic in pace quiescit Julianus episcopus catholicus.* Quod epitaphium cum nono sæculo etiam tum legeretur, quidam Semipelagianorum dogmatum fautores illius memoriam restituere conati sunt. At demonstrarunt eruditi antistites Catholicorum nomen nunquam non usurpasse Pelagianos; ac proinde nihil prohibere hujusmodi titulum, quominus ille in hæresi sua mortuus habeatur. Obiit, ut scribit Gennadius, imperante Valentiniano tertio, Constantii filio, et sic ante annum Christi quadringentesimum quinquagesimum quintum. Attamen usque ad ætatem Fulgentii, (juxta Petrum Franc. Chiffletium anno 467. nati, et anno 507. in episcopum consecrati,) vitam produxisse contendit Vignerius.

Gelasio sedem apostolicam tenente Joannes Alexandrinus patriarcha, ut a Photio notatur, anathema Cœlestio ac Juliano pronuntiavit: idemque fecit in sua ad Fulgentium et alios ex Africa episcopos exules epistola Petrus diaconus.

Quod ad Juliani scripta spectat, quanquam eum dicat Gennadius, *priusquam impietatem Pelagii in se aperiret, clarum in doctoribus Ecclesiæ fuisse*: attamen quod per id temporis in lucem ediderit, nihil hactenus

reperit. Sed ex quo hanc hæresim palam profiteri cepit, alios scriptis suis in ejus laqueos inducere nunquam destitit. Ea de causa Zosimo papæ duas epistolas anno 418. direxit. Deinde cum Augustinus librum de Nuptiis et concupiscentia primum ad Valerium comitem scripsisset, idem Julianus quatuor libros, quibus illum unicum refutaret, ad Turbantium episcopum edidit. Porro cum excerpta ex hoc Juliani opere tradita essent Valerio, hic Augustino perferenda illa curavit, quibus sanctus Doctor statim respondit edito altero ejusdem tituli, quo superior, id est, de Nuptiis et concupiscentia libro secundo: et eodem tempore composuit quatuor suos libros ad Bonifacium, ut duas epistolas Pelagianorum, quas idem ipse, ut videtur, Julianus continuo post emissam primam ad opus de Nuptiis et concupiscentia responsionem scripserat, retunderet: tandemque accepta illa prima Juliani responsione quæ libris quatuor constabat, eam ingenti opere, quod in sex libros partitus est, revicit. Interea vero cum secundus liber de Nuptiis et concupiscentia incidisset in manus Juliani, hic libros octo adversus unum istum in aciem, ut sic dicamus, eduxit, quos Augustinus ultimo suo opere, de quo mox dicturi sumus, profligavit. Vignerius Fulgentii ex inedito quodam opere profert hanc in rem verba illa: *Nec illi sufficiebat paternæ nobilitati, Æmiliorum fasces admovisse, quos hæresi degenerare turpiter maculavit. Seniore Augustinum, ut clarior fieret, juvenili calore aggressus, sed repressus, tantam sibi conciliavit per orbem terrarum invidiam, quantam sibi apud omnes statuerat facere claritatem, et quod in occasionem gloriolæ arripuerat, subsannante Domino versum est in opprobrium.*

Præterea libris istius hæretici annumera Bedæ Commentarium quoddam in Cantica, cui tractatus præmitteba-